Qorti tal-Magistrati (Ghawdex)
Gurisdizzjoni Superjuri
Sezzjoni Generali

Magistrat Dottor Brigitte Sultana LL.D., LL.M (Cardiff) Adv. Trib. Eccl. Melit.

Illum, l-Erbgha, 2 ta' Ottubru 2019

Rikors Guramentat numru:- 21/2019BS

Paul Portelli

vs

Joseph Portelli u Joseph Portelli

Il-Qorti;

Rat ir-rikors guramentat fejn l-attur Paul Portelli ppremetta:

1. Peress illi l-attur Pawlu Portelli huwa proprjetarju u utenti ta' bicciet ta' raba' fl-inhawi msejha 'Ta' Hida' sive 'Ta' Majza' fil-limiti tan-Nadur, Ghawdex u liema raba' kollu ghandu d-dritt ta' gbid ta' ilma minn ghajn komuni li tinsab fir-raba' tal-konvenuti jew minnhom u dan kif kontemplat fil-kuntratt ta' bejgh li sar fl-atti tan-Nutar Dr Joseph Spiteri fl-ghaxra (10) ta' Lulju tas-sena elf disa' mija u sebgha u sebghin (1977) permezz ta' liema kuntratt missier il-kontendenti Salvatore Portelli biegh lill-konvenut Joseph Portelli (karta identita' numru 66849 (G))(estratt minn dan il-kuntratt qed jigi esebit bhala Dok PP 1);

2. Illi d-dritt ta' gbid ta' ilma ghandu jigi ezercitat minn mina u giebja li jezistu f'bicca raba' li Salvatore Portelli biegh lill-konvenut Joseph Portelli (karta identita' numru 66849 (G) bil-kuntratt imsemmi fil-paragrafu 1, bl-imsemmi kuntratt jispecifika li hemm id-dritt ta' gbid

ta' ilma ghal seba' persuni, cioe' gurnata kull wiehed, fosthom l-attur kif stipulat fl-imsemmi kuntratt. L-istess raba' hija suggetta ghal dritt ta' passagg lejn raba' iehor, fosthom dak tal-attur, biex jifthu l-ilma kif ukoll li l-ghajn hija komuni bejn seba' ahwa li jridu juzawha gurnata kull wiehed u dan l-ilma ma jistax jigi trasferit lill-barranin;

3. Illi permezz ta' kawza bin-numru 63/2014 fl-ismijiet 'Pawlu Portelli vs Joseph Portelli et' l-attur kien talab fost l-ohrajn li tigi specifikata l-gurnata meta huwa jiehu l-ilma minn din l-ghajn. Dik il-kawza giet ceduta mill-attur wara verbal li sar fis-seduta tal-15 ta' Mejju 2015. F'dan il-verbal insibu *"L-attur u Joseph Portelli qeghdin jaqblu illi l-gurnata li fiha l-attur ghandu jiehu l-ilma tigi spostata minn nhar l-Erbgha ghal nhar ta' Hadd u l-kawza tigi ceduta bl-ispejjes jibqghu bla taxxa bejn il-partijiet"*. Kopja ta' dan il-verbal qed tigi annessa bhala Dokument PP 2;

4. Illi b'sentenza moghtija mill-Qorti ta' l-Appell fit-tletin (30) ta' Lulju elfejn u ghaxra (2010) fil-kawza fl-ismijiet "Paul Portelli pro et noe vs Joseph Portelli" *il-Qorti kienet qalet "Fil-kaz odjern, ghalhekk, l-appellat (Joseph Portelli), ghandu jiehu hsieb, jew kif jidher mill-provi, ikompli jiehu hsieb it-tindif u l-manutenzjoni sabiex l-ilma jibqa' jittiehed bla xkiel sakemm jigu decizi l-kawzi li ghadhom pendenti"*;

5. Illi minkejja din id-decizjoni tal-Qorti ta' l-Appell il-konvenuti fl-ahhar xhur hallew din il-giebja fi stat hazin u bi hmieg fiha, fosthom hass u weraq, b' tali mod li l-attur ma jistax jiehu l-ilma liberament kif ghandu dritt li jaghmel. Oltre dan l-istess konvenuti ghalqu ghal kollox din il-giebja biex l-attur bl-ebda mod ma jkun jista' jara jekk din hix tinzamm fi stat tajjeb u nadif u dan biex b'mod malinn itelfu lill-attur mid-dritt tieghu;

6. Illi l-atturi nterpella kemm-il darba lill-konvenuti sabiex jottempraw rwiehhom mal-Ligi u mas-sentenza tal-Qorti ta' l-Appell fosthom b' ittra ufficcjali tat-tnejn u ghoxrin (22) ta' Ottubru elfejn u tmintax (2018) u ittra nterpellatorja tat-tmintax (18) ta' Settembru tas-sena elfejn u tmintax (2018) izda l-konvenuti baqghu nadempjenti u ghalhekk kellha ssir din il-kawza.

Talab lil din l-Onorabbli Qorti:

1) Tiddikjara illi l-attur Paul Portelli ghandu dritt li jiehu l-ilma mill-ghajn komuni u li tinsab fil-proprjeta' tal-konvenuti jew min minnhom fir-raba' maghruf bhala 'Ta' Hida' jew 'Ta' Majza' fil-limiti tan-Nadur, Ghawdex u dan fil-gurnata tal-Hadd kif indikat fil-verbal li sar fl-atti tal-kawza numru 63/2014 fl-ismijiet 'Pawlu Portelli vs Joseph Portelli et;

2) Tiddikjara li l-konvenuti ghandhom jassiguraw li din l-ghajn tinzamm dejjem fi stat tajjeb ta' manutenzjoni kif ukoll fi stat nadif biex l-ilma jkun jista' johrog liberament minn din l-ghajn u jasal fl-ghelieqi tal-attur minghajr l-ebda xkiel;

3) Tiddikjara illi l-attur Paul Portelli ghandu dritt li jkollu mezz kif jara li din l-ghajn tinzamm fi stat tajjeb ta' manutenzjoni u nadifa biex jigi assigurat li huwa jkollu l-ilma li ghandu dritt ghalih u ghalhekk tordna li l-istess attur ghandu jkollu mezz kif jaccedi ghal din l-ghajn jew ikun jista' jara l-istess ghajn biex jassigura dan kollu;

4) Tordna li fin-nuqqas li l-konvenuti Portelli jzommu din l-ghajn fi stat tajjeb u nadifa b'mod kontinwu l-attur Paul Portelli jkollu d-dritt li jaghmel hu x-xoghol ta' manutenzjoni u tindif fuq l-istess ghajn u dan biex jigi assigurat li d-dritt tal-ilma li huwa ghandu ma jigix mxekkel u mtellef apposta mill-konvenut;

Bl-ispejjez, inkluzi dawk tal-ittra ufficcjali tat-tnejn u ghoxrin (22) ta' Ottubru elfejn u tmintax (2018) u tal-ittra nterpellatorja tat-tmintax (18) ta' Settembru tas-sena elfejn u tmintax (2018) u bl-ingunzjoni tal-konvenuti li minn issa huma ngunti ghas-subizzjoni.

Rat ir-risposta guramentata tal-konvenut Joseph Portelli fejn ippremetta:

1. Preliminarjament, illi l-mertu ta' din il-kawza huwa *res judicata* ghal dak li jirrigwarda l-mertu msemmi u dan in kwantu:

(i) *in primis,* kif ammess mill-attur stess fir-rikors guramentat tieghu (vide paragrafu numru 3), l-allokazzjoni tal-granet ghall-finijiet ta' uzu ta' l-ilma mill-ghajn *in* komuni, li llum regghet mertu ta' din il-kawza, kien digà sorvolat fl-atti tal-kawza numru 63/2014 fl-ismijiet *Pawlu Portelli vs. Joseph Portelli et* (vide Dok. JPJ001); u

(ii) *in kwantu* ghall-kwistjoni dwar jekk sid il-proprjetà li tikkontjeni l-ghajn in mertu ta' din l-vertenza ghandux l-obbligu jew le li jzomm l-istess ghajn nadifa u fi stat tajjeb ta' manutenzjoni, kif ukoll dwar jekk il-persuna li ghandha dritt tiehu l-ilma minnha, ghandhiex jedd tasal sa l-istess ghajn bla ebda xkiel, kienu wkoll gia suggetti ghad-decizjoni superjuri ta' din l-Onorabbli Qorti diversament preseduta fl-atti tal-kawza fl-ismijiet *Paul Portelli f'ismu proprju u bhal mandatarju ta' huh imsiefer William Portelli, u Peter Paul Portelli vs. Joseph Portelli* (Kawza numru 40/1986/1), kif deciza mill-Qorti tal-Magistrati (Ghawdex) Gurisdizzjoni Superjuri datata nhar it-23 ta' Mejju 2008 u kkonfermata mill-Onorabbli Qorti ta' l-Appell datata nhar it-30 ta' Lulju 2010, u ghalhekk din il-kawza saret inutilment, malizzjozament u frivolozament (Dok. JPJ002 u JPJ003).

Ghaldaqstant ghar-ragunijiet premessi, gia hemm raguni bizzejjed sabiex it-talbiet tar-rikorrenti ghandhom ikunu michuda kemm fil-fatt kif ukoll fid-dritt;

2. Illi minghajr pregudizzju ghas-suespost, kemm-il darba din l-Onorabbli Qorti joghgobha tidhol fil-mertu tal-kwestjoni, l-esponenti jirribatti kull wahda mit-talbiet rikorrenti bis-segwenti:

i. In kwantu ghall-ewwel talba tar-rikorrenti, l-esponenti mhux jikkontesta dan id-dritt ta' l-istess rikorrenti, u stante li dan kien ivverbalizat fl-atti tal-kawza numru 63/2014 (vide Dok. JPJ001), fejn kien hemm qbil bejn il-partijiet li l-gurnata li fiha l-attur (illum rikorrenti) u l-konvenut (illum l-intimat l-iehor cioe' Joseph Portelli KI 66849G) kellu jiehu l-ilma mill-ghajn *in* komuni ta' Hida jew ta' Majza fil-limiti tan-Nadur Ghawdex kienet giet spostata ghall-gurnata tal-Hadd;

ii. Fir-rigward tat-tieni talba rikorrenti, l-esponenti m'huwiex jikkontesta, li bhala l-proprjetarju l-gdid tal-fond in kwestjoni ghandu l-obbligu li jassigura li l-ghajn tinzamm fi stat ta' ndafa u manutenzjoni tajba, kif fil-fatt qieghed jaghmel u dan kif ser jigi pruvat fil-mori tal-kawza;

iii. In kwantu ghat-tielet talba rikorrenti l-esponenti jikkontesta bil-qawwa l-istess talba, u dan stante li jekk din it-talba tkun akkolta minn din l-Onorabbli Qorti jkun qed jinholoq dritt gdid ta` servitu, liema dritt ikun ta' piz fuq il-proprjetà ta' l-esponenti. Illi inoltre dan id-dritt qatt ma kien mahluq jew sahansitra kontemplat fil-kuntratt originali tal-vendita' ppublikat fl-atti tan-Nutar Joseph Spiteri nhar l-10 ta' Gunju 1977 (Dok. JPJ004). Kif huwa ben risaput u akkolt mill-gurisprudenza nostrana l-ebda proprjetà m'ghandha tigi aggravata b`ebda servitu' bhal dik kontemplata mir-rikorrenti fil-kaz in ezami, stante li dawn ma jkunux jemanu minn att pubbliku;

iv. Ghal dak li jikkoncerna r-raba' talba rikorrenti qeghdha tkun ikkontestata bil-qawwa mill-esponenti u dan stante li jekk huwa veru li l-esponenti *qua* sid l-ghajn ma jkunx qieghed jaghmel ix-xoghlijiet mehtiega sabiex l-ghajn tinzamm fi stat nadif u ta' manutenzjoni tajba skont il-Ligi, ir-rikorrenti ghandu jirreferi l-vertenza quddiem din l-Onorabbli Qorti u tkun din il-Qorti fis-sapjenza taghha li tikkonferma *o meno* jekk l-ghajn tkunx nadifa jew mizmuma fi stat ta' manutenzjoni tajba.

3. Ghaldaqstant, minghajr pregudizzju ghal dak li jirrigwarda l-eccezzjoni preliminari ta' l-esponent, ghandhom jigu skartati u michuda l-ewwel zewg talbiet u kkunsidrati bhala rritwali u nutli, bl-ispejjez kollha kontra r-rikorrent; u fir-rigward tat-tielet u r-raba' talba tar-rikorrenti dawn ukoll ghandhom jigu michuda *in toto* bl-ispejjez kontra l-istess rikorrenti.

4. Salv eccezzjonijiet ohra fil-fatt u fid-dritt permissibbli bil-Ligi.

Bl-ispejjez.

Rat ir-risposta guramentata tal-konvenut Joseph Portelli fejn ippremetta:

1. Illi fl-ewwel lok u b'mod preliminari l-esponenti jissottometti li huwa m'huwiex legittimu kuntradittur f'din il-kawza in kwantu r-raba' maghrufa bhala ta' Hida sive ta' Majza fil-limiti tan-Nadur, Ghawdex, imsemmija f'din il-kawza m'hijiex proprjeta' tieghu izda hija proprjeta' ta' ibnu Joseph Portelli, konvenut l-iehor f'din il-kawza;

2. Illi b'mod preliminari wkoll qed tigi sollevata r-res judicata fir-rigward tal-mertu msemmi f'din il-kawza u dan in kwantu (i) fl-ewwel lok, kif ammess mill-attur stess, it-tqassim tal-granet ghall-fini ta' uzu ta' l-ilma mill-ghajn komuni mertu ta' din il-kawza gia' gie sorvolat fl-atti tal-kawza numru 63/2014 fl-ismijiet Pawlu Portelli vs Joseph Portelli et; kif ukoll (ii) peress li l-kwistjoni dwar jekk sid il-proprjeta' li tikkontjeni l-ghajn in kwistjoni ghandux l-obbligu li jzomm l-istess ghajn fi stat tajjeb ta' manutenzjoni u fi stat nadif, kif ukoll dwar jekk min ghandu dritt jiehu l-ilma minnha, ghandux jedd jasal sa l-ghajn minghajr ebda xkiel, gia gew decizi fl-atti tal-kawza fl-ismijiet Paul Portelli noe et vs Joseph Portelli (Kawza numru 40/1986), kif deciza mill-Qorti tal-Magistrati (Ghawdex) fit-23 ta' Mejju 2008 u konfermata mill-Qorti ta' l-Appell fit-30 ta' Lulju 2010. U ghaldaqstant din il-kawza saret inutilment ghall-ahhar (Dokumenti JP1 u JP2).

3. Ghaldaqstant ghal dawn ir-ragunijiet biss, gia hemm raguni ghaliex it-talbiet rikorrenti ghandhom jigu michuda fid-dritt.

4. Illi mbaghad, fil-mertu u b'referenza ghal kull wahda mit-talbiet rikorrenti l-esponenti jissottometti illi:

    a. B'referenza ghall-ewwel talba tieghu, m'huwiex kontestat li r-rikorrenti ghandu dritt li jiehu l-ilma mill-ghajn komuni u li tinsab fil-proprjeta' tal-konvenut l-iehor Joseph Portelli maghrufa bhala ta' Hida jew ta' Majza fil-limiti tan-Nadur Ghawdex fil-gurnata tal-Hadd;

b. B'referenza ghat-tieni talba rikorrenti, m'huwiex kontestat li l-istess Joseph Portelli ghandu l-obbligu li jzomm din l-ghajn fi stat ta' manutenzjoni u ndafa tajba, kif fil-fatt qieghed jaghmel;

c. B'referenza ghat-tielet talba huwa kontestat li r-rikorrenti ghandu jinghata xi dritt biex jaccedi ghall-ghajn jew biex ikun jista' jara l-ghajn. Huwa sottomess li jekk jinghata dan id-dritt, allura jkunu qed jinholqu servitujiet godda fuq il-proprjeta' ta' Joseph Portelli li ma gewx originarjament mahluqa jew kontemplati meta l-art tieghu giet originarjament akkwistata minn l-esponenti missieru fl-10 ta' Gunju 1977 bil-kuntratt atti Nutar Joseph Spiteri (Dok. JP3). Huwa risaput li proprjetajiet m'ghandhomx jigu aggravati b'servitujiet bhal dan in ezami, dment li tali servitujiet ma jkunux jirrizultaw minn att pubbliku;

d. Ir-raba' talba hija wkoll opposta mill-esponenti. Dana peress li f'kaz li sid l-ghajn ma jkunx qieghed jaghmel ix-xoghol ta' manutenzjoni u tindif ta' l-ghajn komuni skont il-ligi, ir-rikorrenti ghandu jiehu passi skont il-ligi, izda huwa m'ghandu qatt jinghata d-dritt li jkun hu l-gudikant hu u jiddeciedi dwar jekk is-sid ta' l-ghajn osservax l-obbligi tieghu ta' manutenzjoni u tindif, u jiddeciedi wkoll li jezistu tali cirkustanzi li jippermettulu jaghmel ix-xoghol ta' manutenzjoni u tindif hu stess.

5. Konsegwentement, minghajr pregudizzju ghall-premess, u f'kaz li l-eccezzjonijiet preliminari ta' l-esponenti jigu michuda, huwa sottomess li l-ewwel zewg talbiet ghandhom jitqiesu bhala rritwali u nutli, bl-ispejjez kontra r-rikorrent; filwaqt li t-tielet u r-raba' talba tieghu ghandhom jigu michuda bl-ispejjez kontra l-istess rikorrenti.

6. Salvi eccezzjonijiet ulterjuri fid-dritt u fil-fatt.

Bl-ispejjez.

Rat id-dokumenti annessi mar-Risposta Guramentata;

Rat in-noti ta' sottomisjonijiet tal-partijiet;

Rat l-atti kollha tal-kawzi u hadet konjizzjoni wkoll:

i) tas-sentenza moghtija mill-Qorti tal-Magistrati (Ghawdex) fit-23 ta' Mejju, 2008, fl-ismijiet **Paul Portelli f'ismu proprju u bhala mandatarju ta huh imsiefer William Portelli u Peter Paul Portelli vs Joseph Portelli (Citaz. Nru. 40/86AE);**

ii) sentenza tal-Qorti ta' l-Appell fl-istess ismijiet tat-30 ta' Lulju, 2010 fl-istess ismijiet;

iii) Sentenza fl-ismijiet **William Portelli et vs Joseph Portelli (Citaz. Nru. : 35/1986)** deciza fit-3 ta' Lulju, 2009

Ikkunsidrat:

Ir-rikorrent attur Paul Portelli ntavola l-kawza odjerna fejn talab lill-Qorti sabiex tiddikjara illi huwa ghandu dritt illi jiehu l-ilma mill-ghajn li jinsab fir-raba tal-konvenuti. Talab illi l-Qorti ghandha tiffissa l-gurnata meta huwa jkun jista' jezercita tali dritt. L-attur qed jitob ukoll illi l-konvenuti ghandhom jassiguraw illi l-ghajn jinzamm fi stat tajjeb ta' manutenzjoni. Huwa jippretendi illi jkollu access ghall-ghajn sabiex ikun jista' jaccerta ruhu illi l-konvenuti qed iwettqu l-obbligu taghhom ta' manutenzjoni u li jekk jirrizulta illi huma jkunu naqsu minn dan l-obbligu, allura huwa jkollu d-dritt illi jaffettwa t-tiswijiet necessarji huwa stess.

Mill-banda l-ohra l-konvenuti jissollevaw l-eccezzjoni tar-*res judicata* u jikkontendu illi t-talbiet kollha ta' l-attur rikorrent gia gew decizi mill-Qorti b'mod definittiv. Huma jostnu illi l-attur rikorrent ghandu dritt illi jiehu l-ilma fil-gurnata tal-Hadd. Jaffermaw illi Joseph Portelli (iben Joseph Portelli) jaccetta illi huwa ghandu l-obbligu li jzomm l-ghajn fi stat ta' manutenzjoni tajba. Dan il-konvenut intimat jopponi t-talba illi l-attur rikorrent ghandu jinghata access u jikkontendi illi jekk it-talba tigi akkolta jkun qed jinholoq servitu'. Dan il-konvenut intimat isostni illi ma ghandux ikun l-attur rikorrent illi jiddetermina l-istat ta' l-ghajn izda ghandha tkun il-Qorti illi tikkonstata dan il-fatt.

Punti Legali:

In vista ta' l-eccezzjoni tar-*res judicata* il-Qorti trid tghaddi ghall-evalwazzjoni ta' din l-eccezzjoni preliminari stante illi l-validita' o meno

taghha hija krucjali sabiex jigi determinat jekk il-kawza titkompliex jew inkella tieqafx hawn.

1) L-eccezzjoni tar-*res judicata* tirnexxi biss jekk jikkonkorru l-elementi necessarji illi jsawwru din l-eccezzjoni u ghalhekk irid bilfors isir ezercizzju ta' tqabbil bejn it-talbiet maghmula f'din l-azzjoni u dawk it-talbiet illi gew imressqa fil-proceduri l-ohra u li issa qed jigi sollevat illi qed joholqu x-xkiel tal-gudikat.

L-elementi surreferiti huma ormai stabbiliti mid-duttrina kif ukoll fis-sentenzi tal-Qrati nostrani. Min iqanqal l-eccezzjoni tal-gudikat irid juri illi t-talbiet mressqa mill-kontroparti :

a) ghandhom l-istess oggett (*eadem res*);

b) huma bejn l-istess partijiet (*eadem personae*) u

c) huma dwar l-istess kawzali (*eadem causa petendi*).

Kif gia nghad qabel, dawn it-tliet elementi jridu jikkonkorru ghax inkella ma jistax jinghad illi l-mertu jkun diga' gie deciz - *nisi omnia concurrunt, alia res est.*

2) Illi l-eccezzjoni tal-gudikat tissemma' fl-Artikolu 730 tal-Kodici tal-Organizazzjoni u Procedura Civili li jipprovdi illi l-eccezzjoni tal-gudikat ghandha tigi deciza f'kap ghaliha, ukoll jekk tinqata' flimkien mal-mertu fid-decizjoni ahharija;

3) Illi minn qari akkurat tad-decizjonijiet tal-Qrati Maltin jirrizulta illi l-importanza ta' din l-eccezzjoni johrog mill-htiega ntrinsika illi jithares l-interess pubbliku billi tigi salvagwardjata c-certezza tal-jeddijiet li jkunu gew diga'definiti f'sentenza. Il-Qorti tal-Appell Kummercjali, fil-kawza fl-ismijiet *Francesco Aquilina -vs- Neg. Giuseppe Gasan et*[1] irriteniet illi :

"L-'exceptio rei judicatae' ghandha bhala fundament il-fatt tal-interess pubbliku, u wkoll ghaliex '*interest rei publicae ut sit finis litium*'. Sentenza li ghaddiet '*in giudicato*', jigifieri li ma tista' tappella minnha izjed, hija mizmuma bhala tajba u sewwa u tal-haqq - '*res judicata pro veritate habetur*' - jigifieri l-fundament

[1] 5 ta' Novembru, 1934

tal-'*actio*' u tal-'*exceptio judicati*' hija preskrizzjoni legali, u ghalhekk hija '*strictissimae interpretationis*'."

4) Il-ghan ta' din l-eccezzjoni ghalhekk huwa illi tbieghed l-incertezza, tigi eliminata l-possibilita' illi jkun hemm decizjonijiet differenti bejn l-istess partijiet fuq l-istess mertu u ttemm il-possibilita' ta' kwestjonijiet li jibqghu mdendla u dan bi pregudizzju ghall-jeddijiet illi jkunu diga' nghataw f'sentenza definittiva[2] ;

5) Illi l-oggettiv tal-parti fil-kawza li tqajjem l-eccezzjoni tal-gudikat huwa illi tistalla azzjoni li kieku ma jkunx ghal dik l-eccezzjoni jkun jisthoqqilha li tigi meqjusa minn qorti. Minhabba dan l-impatt hekk b'sahhtu din l-eccezzjoni ghandha tinghata nterpretazzjoni ristretta, tant li, f'kaz ta' dubju, il-gudikant ghandu jaqta' kontra dik l-eccezzjoni.

6) Illi, min-naha l-ohra, dan l-istess istitut huwa mirfud bi principju ghaqli illi jistabilixxi li meta pretensjoni tkun giet definita u trattata, s-sentenza ssir irrevokabbli jekk, wara li tigi appellata jew ritrattata, tkun ikkonfermata, altrimenti jekk ma tigix appellata jew ritrattata fiz-zmien stabbilit mil-ligi, ma tkunx tista' ssir l-ebda procedura ohra li tattakka lil dik is-sentenza u hekk tali sentenza takkwista l-kwalita' ta' definittivita'[3] .

7) Il-Qorti ser tghaddi sabiex tanalizza kull element kif jirrafigura fit-talbiet mressqa mill-attur rikorrent fil-kawza odjerna u mqabbla mas-sentenzi precedenti li jaghmlu referenza ghalihom il-konvenuti ntimati :-

Eadem Personae

8) Dan l-element huwa fondamentali u ta' siwi ghall-eccezzjoni daqs iz-zewg elementi l-ohrajn. In-nuqqas tieghu huwa bizzejjed biex jeskludi l-gudikat ghaliex il-parti li jew ma kinitx prezenti fil-gudizzju jew ma kinitx debitament rapprezentata ma tistax titqies marbuta b'sentenza li tkun ghaddiet in gudikat anke jekk l-ezitu ta'

---

[2] Charles Cortis vs Francis X.Aquilina et (Prim Awla 25 ta' Settembru, 2003)

[3] Cassar Parnis vs Soler deċiza mill- Prim'Awla fil-11 ta' Marzu, 1949 (Kollez Vol. XXXIII.II.344)

dik is-sentenza tkun favur taghha. Fil-kaz odjern l-attur rikorrent fin-nota ta' sottomissjonijiet tieghu jargumenta illi l-element ta' *eadem personae* ma jissustixxix billi Joseph Portelli (KI 30488G) ma kienx parti fil-kawzi precedenti. Joseph Portelli huwa iben il-konvenut l-iehor illi jgib l-istess isem. Li trid tara l-Qorti huwa jekk il-prezenza ta' dan il-konvenut hix tassew mehtiega fil-kwadru kollu tal-kawza kif proposta u t-talbiet imressqa mill-attur. Jirrizulta illi c-centru tat-tilwim bejn il-partijiet hija l-ghajn ta' l-ilma u ghalhekk il-prezenza ta' dan il-konvenut ma hix tassew mehtiega billi decizjonijiet tal-Qorti dwar drittijiet o meno fuq dan l-ghajn jorbtu lis-sid, lill-utenti u s-successuri taghhom. Fid-dawl ta' dan il-Qorti tqis illi l-element ta' *eadem personae* huwa sodisfatt;

Eadem Res.

Illi rigward l-element ta' l-*eadem res* dan jirreferi ghall-oggett tal-kawza. Fil-kawza odjerna l-oggett tal-kawza jirrigwarda l-istess oggett bhal fil-kawzi l-oħra. Minbarra hekk ma hemmx il-htiega illi l-identita' ta' l-oggett tkun assoluta. Li hu mehtieg izda huwa l-identita' tal-punt illi qed jigi dibattit jew inkella l-oggett fit-tieni kawza jkun jaghmel parti ntegrali mill-oggett aktar wiesa' illi jkun gie trattat fl-ewwel kawza.

Fil-kaz *de quo* jirrizulta illi fic-centru tal-battalji legali bejn il-partijiet kien dejjem l-ghajn ta' l-ilma illi jinsab fir-raba' maghruf bhala " Ta Hida" jew "Ta Majza", fil-limiti tan-Nadur, Ghawdex - il-granet meta ghandu jittiehed l-ilma mill-ghajn, l-access ghalih, kif ukoll kif ghandha tigi ndukrata din l-ghajn.

Fid-dawl ta' dan ghalhekk il-Qorti tqis illi dan l-element huwa sodisfatt ukoll;

Eadem Causa Petendi.

8) Dan l-element huwa wiehed li l-Qorti trid tixtarr bil-ghaqal. Huwa fatt stabbilit u accettat illi sabiex jissusisti dan l-element ma

hux necessarju illi t-talba illi dwarha hemm is-sentenza definittiva tkun identika bhat-talba mressqa fit-tieni kawza. Jekk jirrizulta illi hemm xebh bejn it-talbiet, dan ikun bizzejjed. Fid-duttrina dan huwa maghruf bhala l-"*giudicato esplicito*" u l-"*giudicato implicito*". Kif gia nghad qabel izda, sabiex il-Qorti tiddetermina jekk dan l-element jissustixxix trid bilfors tqabbel l-identita' tat-talba bejn **dak li jkun diga' gie deciz** u dak li jkun qieghed jintalab fit-tieni kawza.

Fil-kaz *de quo* il-Qorti hija rinfaccata b'erba' talbiet imressqa mir-rikorrent Paul Portelli. Il-Qorti ghalhekk ser tghaddi biex tanalizza kull talba, wahda wahda, sabiex tistharreg jekk effettivament l-element tal-*eadem casua petendi* hux sodisfatt f'dawn it-talbiet:

a) L-ewwel talba tal-attur rikorrent hija illi l-Qorti tiddikjara illi huwa ghandu d-dritt illi jiehu l-ilma mill-ghajn komuni msemmi aktar 'il fuq fil-gurnata tal-Hadd kif indikat fil-verbal fl-atti tal-kawza numru 63/2014. Il-Qorti tinnota illi f'din it-talba l-attur rikorrent geddes zewg kwistjonijiet – wahda tirrigwarda l-kwestjoni ta' l-ezistenza o meno tad-dritt ta' tehid ta' l-ilma, mentri t-tieni fergha tirrigwarda l-meta ghandu jigi ezercitat tali dritt.

   Il-konvenuti ntimati fin-noti ta' sottomissjonijiet jaghmlu referenza ghall-kawza fl-ismijiet "**Paul Portelli f'ismu proprju u bhala mandatarju ta' huh imsiefer William Portelli u Peter Paul Portelli vs Joseph Portelli**[4]". Il-Qorti filwaqt illi studjat b'attenzjoni din is-sentenza, qrat ukoll b'attenzjoni s-sentenza **fl-ismijiet William Portelli et vs Joseph Portelli**[5] **(Citaz. Nru. : 35/1986AE)** liema sentenza ssir referenza ghaliha fis-sentenza msemmija precedentement. F'din il-kawza l-atturi nkluz ir-rikorrent talbu lill-Qorti illi jigi ddikjarat illi huma ghandhom id-dritt illi jiehdu l-ilma mill-giebja. Il-Qorti min-naha taghha fis-sentenza kkonkludiet illi :

[4] Citaz Nru. : 40/1986, deċiża fit-23 ta' Mejju, 2008, Qorti tal-Maġistrati (Ghawdex) Ġurisdizzjoni Superjuri.
[5] Deċiża fit-3 ta' Lulju, 2009.

"**Tiddikjara li l-atturi**[6] **ghandhom il-jedd li jaghmlu uzu mis-sors ta' ilma li hemm fir-raba' ta' Majsi, Nadur proprjeta' tal-konvenut (li tidher fir-ritratt a fol. 137l anness mar-rapport tal-perit David Pace), u dan sabiex minnha jkomplu jiehdu l-ilma ghat-tisqija tar-raba' fl-istess inhawi li akkwistaw bhala successuri tal-genituri taghhom**."[7]

Din is-sentenza ma gietx appellata u dan ifisser biss illi l-kwestjoni dwar il-jedd ta' Paul Portelli illi jtella' l-ilma mill-ghajn komuni gia giet deciza mill-Qorti f'sentenza illi ghaddiet in gudikat u *dunque* fil-konfront ta' l-ewwel talba safejn hija rigward id-dritt ta' l-attur rikorrent li jiehu l-ilma, l-eccezzjoni tar-*res judicata* hija gustifikata.

Rigward it-tieni fergha fl-ewwel talba u li tirrigwarda meta ghandu jittiehed l-ilma, skont il-konvenut Joseph Portelli fin-nota ta' sottomissjonijiet tieghu din il-materja wkoll giet sorvolata u dana bil-ftehim *pendente lite* illi sar f'kawza ohra fl-ismijiet **Portelli Pawlu vs Portelli Joseph et**[8] fejn gie verbalizzat illi l-attur rikorrent ghandu jiehu l-ilma nhar ta' Hadd. Il-Qorti, izda ma taqbilx ma' dan l-argument. Il-Qorti fliet bir-reqqa l-atti ta'dik il-kawza u mill-istess atti jirrizulta illi wara il-verbal fejn gie debitament irregistrat il-ftehim l-istess attur rikorrent ceda l-kawza u l-Qorti astjeniet milli tiehu konjizzjoni ulterjuri tal-istess. Il-konsegwenza tac-cessjoni hija illi ma jkunx hemm sentenza definittiva u ghalhekk fin-nuqqas ta' sentenza definittiva l-ezercizzju ta' tqabbil mistenni mill-Qorti bejn dak mitlub mill-attur rikorrent u dak diga' deciz definittivament, f'dan il-kaz u limitatatment ghal din il-fergha tat-talba, ma jistax isir u *dunque*' l-eccezzjoni tar-*res judicata* ma tirnexxix.

b) Fil-konfront tat-talba fejn ir-rikorrent talab lill-Qorti sabiex tiddikjara illi l-intimati ghandhom jizguraw illi l-ghajn jinzamm fi stat tajjeb ta' manutenzjoni sabiex ma jkun hemm xejn fl-ghajn li jxekkel il-passagg liberu ta' l-ilma, din il-kwestjoni diga' giet trattata u deciza mill-Qorti fl-istess kawza illi hemm referenza

[6] L-atturi fil-kawza kienu William Portelli, Peter Paul Portelli u Paul Portelli. Dan joħroġ ċar minn dak illi qalet l-istess Qorti – "**Ghalkemm hu minnu li f'dan il-procediment huma parti tlieta biss mis-sebat ahwa Portelli, dan ma jfissirx li l-ġudizzju m'huwiex integru**."

[7] Pg. 12 tas-sentenza

[8] 63/2014PC

ghaliha fil-kawza li jaghmlu referenza ghaliha l-konvenuti intimati. Infatti il-Qorti fil-kawza **fl-ismijiet William Portelli et vs Joseph Portelli (35/1986AE),** ordnat illi:

"**Il-konvenut m'ghandu l-ebda jedd li fl-imsemmija granet jostakola b'xi mod lill-atturi mill-jedd li ghandhom li jiehdu l-ilma, inkluz li jidhlu u johorgu mill-passagg miksi bil-konkos sabiex jifthu u jaghlqu l-vit minn fejn johrog l-ilma mis-sors ta' ilma li ghandu fil-proprjeta' tieghu**."

Il-kliem maghzul mill-Qorti jaghti lok ghall-interpretazzjoni wiesa′ u gia la darba l-konvenut gie ordnat illi ma jistax **b′xi mod** jostakola il-jedd ta′ l-atturi li jiehdu l-ilma din il-Qorti tqis illi dan jinkludi kull mezz possibbli illi jista′ jostakola l-passagg liberu ta′ l-ilma. Ghalkemm huwa minnu dan l-obbligu da parti tal-konvenut huwa b′referenza ghall-granet imsemmija mill-Qorti ghat-tehid ta′ l-ilma minn William u Peter Paul Portelli, madankollu logikament gia la darba l-ghajn ta′ l-ilma jkun nadif u minghajr ostakolu, il-passagg liberu ta′ l-ilma jitgawda minn kulhadd. Dan aktar u aktar meta fit-talba tieghu l-attur rikorrent jaghmel enfasi fuq l-istat tajjeb ta′ manutenzjoni. Din il-Qorti thoss illi gia la darba hemm sentenza definittiva illi torbot l-intimat Joseph Portelli sabiex izomm l-ghajn fi stat tajjeb ghall-granet tas-Sibt u t-Tlieta dan japplika minghajr tigbid fl-interpretazzjoni ghall-granet l-ohra tal-gimgha u ghalhekk fil-konfront ta′din it-talba r-rekwizit ta′ *eadem causa petendi* huwa sodisfatt.

Oltre dan il-Qorti ta′ l-Appell fit-30 ta′ Lulju, 2010[9] fis-sentenza kienet cara illi kellu japplika l-Artikolu 477 tal-Kodici Civili u ghalhekk l-intimat ghandu jaghmel ix-xoghlijiet mehtiega sabiex ma jkun hemm xejn illi jostakola l-passagg ta′ ilma mill-ghajn ghal sal-vit. Ghaldaqstant billi din it-talba giet deciza b′sentenza definittiva dan ikompli jirrassoda l-fatt illi l-element ta′ *eadem causa petendi* huwa sodisfatt u l-eccezzjoni tal-gudikat hija misthoqqa;

c) Fil-konfront tat-tielet talba u r-raba talbiet dawn huma assorbiti f′dak illi gie deciz mill-Qorti fit-3 ta′ Lulju, 2009[10], f′sentenza illi

---

[9] Paul Portelli pro et noe vs Joseph Portelli
[10] Citaz. Nru.: 35/1986

ghaddiet in gudikat. Rigward l-access, il-Qorti akkordat lill-atturi (ir-rikorrent attur kien wiehed minnhom) id-dritt li jidhlu hdejn il-giebja sabiex jaghmlu uzu mill-vit ghat-tehid ta' l-ilma.-

"L-atturi ghandhom dritt jidhlu fir-raba' tal-konvenut mill-passagg tal-konkos fil-granet fuq imsemmija, limitatament sabiex jifthu u jaghlqu l-vit."[11]

Il-materja rigward tindif tal-giebja tqanqal sew u anke l-Qorti ta' l-Appell fis-sentenza taghha surreferita taghmel referenza ampja ghal din il-kwistjoni tant illi l-istess Qorti fil-korp tal-kunsiderazzjonijiet taghha tafferma illi ;

"....l-appellat (*il-konvent intimat fil-kawza odjerna*) **ghandu jiehu hsieb jew, kif jidher mill-provi, ikompli jiehu hsieb it-tindif u l-manutenzjoni sabiex l-ilma jibqa' jittiehed bla xkiel sakemm jigu decizi l-kawzi li ghadhom pendenti."**

Minn qari tal-gurisprudenza nostrana jirrizulta principju stabbilit illi:

"...l-awtorita' tal-gudikat tkopri mhux biss il-kwestjoni ta' fatt u ta' dritt li tkun tressqet bl-azzjoni jew bl-eccezzjoni, investita fid-decizjoni ta' qabel imma wkoll il-kwestjoni li ma tkunx giet dedotta fil-gudizzju jekk din tkun, b'danakollu, tikkostitwixxi l-presuppost logiku u essenzjali tad-decizjoni nnifisha. *Ara, b'illustrazzjoni, is-sentenzi flismijiet* ***"Adrian Busietta nomine -vs- Mario Attard nomine", Appell, 9 ta' Frar, 2001 u "Joseph Camilleri - vs- Lilian Mallia", Appell, 5 ta' Ottubru, 1998****"*[12]

Billi ghalhekk it-talbiet mressqa mill-attur rikorrent fit-tielet u r-raba talba huma llum kwestjonijiet maghluqa permezz tas-sentenzi citati u permezz ta' argumenti illi diga' gew mgharbula sew mill-Qrati, ir-rekwizit ta' *eadem causa petendi* huwa sodisfatt fil-konfront ta' l-istess talbiet.

Decide

[11] Pg. 12 tas-sentenza.
[12] Agius et vs Fenech, Appell, Deciza 5 ta' Marzu, 2010

Ghal dawn il-motivi l-Qorti qeghda taqta' u tiddeciedi fil-waqt illi:

1) Tilqa' l-eccezzjoni preliminari tar-*res judicata* :

a) fil-konfront ta' l-ewwel talba limitatment ghat-talba illi l-Qorti tiddikjara li l-attur rikorrent ghandu d-dritt li jiehu l-ilma mill-ghajn komuni li jinsab fir-raba' maghruf bhala 'Ta' Hida' jew 'Ta' Majza' fil-limiti tan-Nadur, Ghawdex ,

b) fil-konfront tat-tieni, it-tielet u r-raba talbiet in toto;

2) Qeghda tichad l-eccezzjoni tar-*res judicata* fil-konfront tal-parti tal-ewwel talba fejn il-Qorti ntalbet illi tiddikjara illi l-attur rikorrent ghandu dritt jiehu l-ilma nhar ta' Hadd.

Tordna illi l-kawza tkompli tinstema' fuq il-mertu.

(ft.) Dr.Brigitte Sultana

Magistrat

(ft.) Maureen Xuereb

D/Registratur

Vera kopja

D/Registratur